

Õiguskantsler

Merle Liivak
Tartu Linnavalitsus
lv@raad.tartu.ee

Teie 17.09.2019 nr 2019-13616

Meie 28.10.2019 nr 6-1/191531/1905241

Järelhooldusteenuse saamise tingimused

Lugupeetud Merle Liivak

Palusite õiguskantsleril hinnata, kas [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 45¹⁶ lõige 1 kohtleb noori ebavõrdselt, seades järelhooldusteenuse saamisel määravaks asjaoluks selle, kas noor otsustab pärast õpingute lõppemist ajateenistusse asuda või edasi õppida.

Mõistan Teie muret noorte toetamise pärast, ent õiguslikele argumentidele tuginedes praegust korraldust vaidlustada ei saa.

Riigikogul on õigus otsustada, mil määral ja mis eesmärgil toetada asendushooldusel olnud noori täiskasvanuid. SHS § 45¹⁶ lõige 1 näeb ette, et kohalik omavalitsus tagab järelhooldusteenuse, kui noor jätkab järgmisel õppeaastal pärast põhi-, kesk-, kutse- või kõrghariduse omandamist õppimist kutseõppe tasemeõppes, rakenduskõrgharidusõppes, ülikooli bakalaureuse- või magistriõppes või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes. Järelhooldusteenust on võimalik saada 25-aastaseks saamiseni. Kui noor otsekohe edasi õppima ei lähe, kaob ka linna või valla kohustus teda toetada.

Ajateenistusse kutsutakse 18–27-aastased kutsealused ([kaitseväeteenistuse seaduse](#) (KVTS) § 37 lg 1). KVTS § 44 sätestab, mis tingimustel võib noor ajateenistusse asumist edasi lükata. Selle paragrahvi lõike 1 järgi on kutsealusel õigus saada ajapikendust kutseõppeasutusse, rakenduskõrgkooli või ülikooli astumiseks vahetult pärast keskhariduse omandamist sama aasta 15. septembrini. Pärast kutseõppeasutusse, rakenduskõrgkooli või ülikooli vastuvõtmist peab kõrgharidust omandama asunud kutsealune teatama 15. septembriks Kaitseressursside Ametile selle aasta, millal ta soovib asuda kaitseväekohustust täitma, kusjuures see ei või olla hilisem aeg kui eriala nominaalajaga lõpetamise aasta (KVTS § 44 lg 2).

Ajateenistuskohustuslasest noormees saab valida, kas leida edasiõppimise koht juba enne ajateenistust ja võtta ajateenistuse ajaks õppepuhkus või jätta edasiõppimise koht enne ajateenistust valimata. Erineva valiku teinud noored on õiguslikus mõttes erinevas olukorras.¹ Neid gruppe eristab üksteisest asjaolu, kas noor otsustab astuda kooli enne ajateenistust või alles pärast seda. Tõsi, ka uuesti õppima asunud noor võib otsustada ajateenistusse minna kohe õppetöö alguses ja seega võivad mõlemad noored jõuda ajateenistusse samal ajal.

¹ RKÜKo 07.06.2011, [3-4-1-12-10](#), p 36.

Kui Teie hinnangul oleks mõistlik ja vajalik pakkuda järelhooldusteenust ka neile noortele, kes pole keskhariduse omandamise ajaks edasiõppimise soovis kindlad või pole neil õnnestunud soovitud kooli sisse astuda, ent soovivad haridusteed jätkata pärast ajateenistust, võiksite esitada selle ettepaneku Sotsiaalministeeriumile kui selle valdkonna poliitikakujundajale. Samuti võib Tartu linn kaaluda võimalust pakkuda neile noortele vabatahtlikult osutatavat teenust.

Seadus näeb ette ka võimaluse, et vald või linn võib tagada järelhooldusteenuse neile kuni 21-aastastele noortele, kes ei õpi ning kes kuni täisealiseks saamiseni olid asendushooldusel või eestkostel (SHS § 45¹⁶ lg 2 p 1). Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (489 SE) [seletuskirja](#) kohaselt on linnal või vallal õigus kasutada riigieelarvest määratud toetust muu hulgas ka nendele noortele teenuse osutamiseks (SHS § 156 lg 3⁵). Täpsemaid selgitusi riigi raha võimaliku kasutamise kohta saate küsida Sotsiaalministeeriumilt.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee